

عنوان مقاله:

نظام اخلاق نبوی (استخراج اخلاق النبی از جامع السعادات مرحوم نراقی)

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات اخلاق کاربردی، دوره 3، شماره 7 (سال: 1386)

تعداد صفحات اصل مقاله: 56

نویسنده:

محمد نوری

خلاصه مقاله:

اخلاق از ضرورت‌های هر جامعه به ویژه در دوره‌ی جدید است. اما دانشمندان در فرهنگ‌های مختلف تلاش کرده‌اند بر اساس مبانی خاص خود، نظام اخلاقی متناسب با فرهنگ و مقتضیات اجتماعی پیریزی کنند. دست‌های از متفکران مسلمان براساس فرهنگ وارداتی غرب در قرون اولیه اسلامی، نظام اخلاقی بنا کردند که به نام اخلاق فلسفی یا اخلاق یونانی یا اخلاق ارسطویی مشهور شد. نیز گروه دیگر در چارچوب دانسته‌های متصوفه و عرفا نظام اخلاقی صوفیانه یا عرفانی را تاسیس کردند. از همان زمان‌های دور عده‌ای سر تسلیم در مقابل نظام‌های غیرقرآنی و روایی فرود نیاوردند و در صدد نظام‌سازی اخلاقی بر اساس قرآن یا احادیث یا هر دو بودند. درست همان کاری که فقها انجام داده و نظام فقهی را پیاپریزی کردند. به هر حال کتاب‌هایی مثل اخلاق محتشمی و اخلاق بشر پاسخ به این نیاز بود. در دوره‌ی جدید این خواست بیش از پیش طرفدار پیدا کرده و کسانی به فکر نظام‌سازی اخلاقی افتاده‌اند. البته انگیزه‌ی اینان متعدد بود. در بین آنها سلفیون تا پاکدینان که خواهان احیای اسلام بالاخص نظام اخلاقی اسلام، و تهذیب این نظام از شوائب و کدورت‌ها همگی حضور دارند. تا کنون در فرهنگ شیعه، اقدام جدی برای نظام اخلاقی بر پایه‌ی احادیث برداشته نشده است؛ نظامی که پاسخگو به پرسش‌های این عصر و جامع و همراه با تحلیل‌های تطبیقی باشد. این مقاله در صدد زمینه‌سازی برای نظام اخلاقی است که در سنت و فرهنگ شیعه تاسیس شود و ویژگی‌های فوق را دارا باشد. از این رو، نویسنده با مراجعه به یکی از معتبرترین منابع اخلاقی شیعه در صدد چنین اقدامی است. این مقاله در پنج فصل زیر، تحلیل‌های مرحوم نراقی و احادیث نبوی را سازماندهی مجدد و بازسازی کرده است تا بلکه نظام اخلاقی شیعه مطرح شود. البته مدعی نهایت کار و رسیدن به پایان نهایی نیست، بلکه آغازی برای راه طولانی است: ضرورت نظام‌سازی بر اساس اخلاق نبوی؛ تبویب و نظام موضوعی؛ فضایل و رذایل عاقله؛ فضایل و رذایل قوه‌ی غضب؛ فضایل و رذایل قوه‌ی شهوت. ذیل هر فصل، چند عنوان آمده و ذیل هر عنوان یک یا چند حدیث همراه با توضیح مختصر آمده است. واژگان کلیدی: اخلاق نبوی، نظام‌سازی اخلاقی، نظام اخلاقی، جامع السعادات، آرای اخلاقی محمد مهدی نراقی، فضایل و رذایل، شیعه‌ی اخلاقی، اخلاقی شیعی.

کلمات کلیدی:

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1731023>

